

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1940 kl. 7 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändring i vissa delar av tryckfrihetsförordningen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna den 22 maj 1940 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 270, vari Kungl. Maj:t till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlagt förslag till ändring i vissa delar av tryckfrihetsförordningen samt till ändrad lydelse av § 108 regeringsformen.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft dels motionen nr 213 i första kammaren av herr *Herlitz m. fl.* dels ock motionen nr 279 i andra kammaren av herr *Nordström i Kramfors m. fl.*

I motionen I: 213 hemställes,

»att riksdagen, under uttalande av vissa av de i propositionen nr 270 berörda ämnena böra regleras genom allmän lag, ville i anledning av propositionen antaga förslag till ändring i vissa delar av tryckfrihetsförordningen m. m., innefattande allenast sådana bestämmelser som efter närmare utredning finnas böra meddelas i grundlag».

I motionen II: 279 hemställes,

»att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 270».

Angående motiveringen får utskottet hänvisa beträffande det till propositionen framlagda förslaget till det vid detsamma fogade utdraget av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 17 maj 1940 samt beträffande de i motionerna framlagda förslagen till samma motioner.

G ä l l a n d e r ä t t. Tryckfrihetsförordningens ansvarighetsregler äro av olika innebörd i fråga om periodiska och icke periodiska skrifter samt beträffande inom riket och utom riket tryckta skrifter.

För innehållet i en icke periodisk skrift ansvarar författaren ensam, således med uteslutande av medarbetare och andra, som enligt allmänna rättsregler skulle betraktas som delaktiga i brottet. Kan ej s. k. namnsedel företes av boktryckaren eller ger sig författaren icke självmant tillkänna vid rätten, drabbas boktryckaren av ansvaret. Företes väl namnsedel men har för-

fattaren däri oriktigt angivits eller icke alls angivits eller uteblir han utan laga förfall från svaromål, stå namnsedelsvittnena ansvaret. Sprider någon skrift, varå boktryckarens namn icke utsatts, blir skriftspridaren ansvarig, om boktryckaren eller författaren ej kan upptäckas.

Periodisk skrift skall ha en ansvarig utgivare, vilken ensam bär författarens ansvaret för hela skriftens innehåll, både för dess text och, om innehållet delvis utgöres av annonser, även för dessa. Ansvaret gäller oberoende av huru stor eller liten del utgivaren i verkligheten haft i en åtalad artikel, signerad eller ej, samt oavsett om författaren anmäler sig vilja ansvara därför. Med utgivare förstås den som är försedd med justitieministerns bevis att intet hinder emot skriftens utgivande förekommer. Villkoren för erhållande av dylikt s. k. hinderlöshetsbevis äro, att sökanden är i riket bosatt myndig svensk medborgare samt att titeln ej företer sådan likhet med titeln å periodisk skrift, för vilken tidigare utfärdat bevis är gällande, att förväxling lätt kan ske. Om boktryckare utan att vara försedd med hinderlöshetsbevis trycker periodisk skrift, skall han böta och skriftens utgivande inställas. Om boktryckarens namn ej finnes angivet å skriften, kan skriftspridaren i sista hand bliva ansvarig i samma ordning som gäller för icke periodiska skrifter. Vidare stadgas, att den som utgiver utländsk mans arbete eller översättning därav eller inländsk mans, som sitt namn ej angivit, skall äga enahanda rättigheter, plikter och ansvarighet som författare i alla de fall, där ej i lagen annorlunda är stadgat.

I fråga om utrikes tryckta skrifter skiljer tryckfrihetsförordningen på skrifter tryckta utrikes på svenska språket eller på främmande språk. Beträffande på svenska språket tryckta skrifter har justitieministern samma rättigheter och plikter som i fråga om inom riket tryckta. Något åtal torde dock i regel ej kunna ske. Boktryckaren är såsom boende utrikes oåtkomlig, författaren vanligen likaså, helst någon namnsedel här ej kan påräknas, och skriftspridaren torde ej bära ansvar för innehållet i dessa skrifter. Vad angår utrikes på främmande språk tryckta skrifter kan något straffansvar ej göras gällande.

Slutligen må erinras om det särskilda ansvar för tryckt skrifts innehåll, som enligt § 108 regeringsformen kan drabba tryckfrihetskommittén beträffande skrift som granskats av denna och för vilken den åtagit sig ansvaret, en anordning som emellertid numera aldrig tillämpas.

H i s t o r i k. Frågan om en revision av tryckfrihetsförordningens ansvarsregler har länge varit aktuell. Reformkraven ha i främsta rummet föranletts av att bestämmelserna öppna möjligheter för ett bulvansystem. Olägenheterna härav ha särskilt framträtt i fråga om periodiska skrifter. Såsom ansvarig utgivare för en sådan skrift kan en person vara anmäld, som ej har någon ledande ställning inom skriftens redaktion eller som rent av icke tager någon befattning med skriftens utgivning. Beträffande icke periodiska skrifter har kritik framför allt riktats mot namnsedelsinstitutet; även detta kan medföra, att ansvaret drabbar helt utomstående.

Vid 1869, 1871 och 1872 års riksdagar utarbetades av av konstitutionsutskottet förslag till revision av tryckfrihetsförordningen helt eller delvis, med huvudvikten lagd på ansvarighetsreglerna. Dessa förslag vunno emellertid blott ena kammarens bifall. Ett av Kungl. Maj:t i proposition (nr 21) till 1887 års riksdag framlagt förslag till reviderad tryckfrihetslag blev på grund av mellankommande riksdagsupplösning icke behandlat i riksdagen. År 1912 framlades av särskilda för ändamålet tillkallade kommitterade förslag till »tryckfrihetsordning», vilket beträffande ansvarighetsreglerna i allt väsentligt byggde på 1887 års förslag. De kommitterades förslag förelades icke riksdagen.

I det av kommittén angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet avgivna betänkandet (statens offentl. utredn. 1935: 8) upptogs väsentligen samma ändrade ansvarighetsregler rörande periodiska skrifter som föreslagits år 1912. Då en revision av ansvarighetsreglerna ansågs böra omfatta även icke periodiska skrifter upptogs emellertid ej detta förslag i Kungl. Maj:ts proposition (nr 235) till 1936 års riksdag angående tryckfrihetsprocessen m. m.

Propositionen. Till grund för det i förevarande proposition framlagda förslaget till ändrade ansvarighetsregler ligger ett av sakkunniga inom justitiedepartementet utarbetat betänkande. Förslaget innehåller i huvudsak följande:

I fråga om ansvarighet för icke periodisk skrift, som är tryckt inom riket, skall ansvaret såsom förut i första hand åvila författaren. Författarens ansvarighet förutsätter emellertid, att han med sin vilja är såsom författare angiven å skriften med sitt verkliga namn eller med allmänt känd pseudonym eller att han genom särskild handling åtagit sig ansvaret för anonym skrifts innehåll eller slutligen att han frivilligt anmäler sig vara författaren. Namnsedelsinstitutet i dess hävdvunna form skall bortfalla. Om författaren icke på sätt nu sagts är angiven å skriften eller genom särskild handling åtagit sig författaransvaret för anonym skrift eller anmäler sig infördomstol, skall ansvaret åvila förläggaren. Likaså skall förläggaren drabbas av ansvar, där författaren ej kan anträffas eller ansvar icke eljest kan ådömas denne. Boktryckaren blir ansvarig, om förläggare saknas eller ej kan visas vem förläggaren är eller förläggaren icke kan anträffas eller ansvar eljest ej kan ådömas förläggaren i anledning av skriftens utgivning. I sista hand svarar, liksom för närvarande, utspridaren.

För periodisk skrift, som utgives inom riket, skall enligt förslaget finnas en utgivare som skall hava inseedet över skriftens utgivning och äga sådan bestämmanderätt över dess innehåll, att intet får införas i skriften mot hans vilja. Liksom för närvarande skall utgivaren vara i riket bosatt, myndig svensk medborgare. Med utgångspunkt från gällande rätt föreslås, att periodisk skrift icke får utgivas, innan chefen för justitiedepartementet på ansökan av utgivaren meddelat bevis för denne att hinder enligt tryckfrihetsförordningen icke möter för honom att utgiva skriften (utgivningsbevis). Vid ansökan om utgivningsbevis skall fogas förklaring av ägaren, att

sökanden utsetts till utgivare samt att denne skall intaga den ställning och ha de kvalifikationer, som lagen stadgar. Ägare av här i riket utgiven periodisk skrift skall vara svensk medborgare eller svensk juridisk person. I vissa fall skall ägaren tillfälligt anses såsom utgivare av skriften. Där antagas kan, att utgivaren på grund av sjukdom eller annan tillfällig omständighet oavbrutet under minst två månader ej kan utöva sin befattning eller han undergår frihetsstraff om minst en månad, skall utgivaren vara skyldig att överlämna befattningen såsom utgivare till ställföreträdare.

För periodisk skrift, som är tryckt inom riket, skall ansvaret i första hand åvila den som erhållit utgivningsbevis för skriften (utgivaren) eller anmälts såsom ställföreträdare för honom. Ansvaret övergår på ägaren, om sådan utgivare icke finnes eller om utgivaren ej kan anträffas eller ansvar eljest icke kan ådömas denne. Därjämte drabbar ansvaret ägaren, om denne efter vad förut nämnts tillfälligt skall anses såsom utgivare. Efter ägaren svarar boktryckaren och skriftspridaren enligt samma regler som gälla för icke periodiska skrifter.

För utom riket på svenska språket tryckt skrift, som hit införes för spridning, skall inom riket finnas en huvuddistributör, vilken skall vara angiven å skriften. Ansvaret för periodisk skrift, för vilken utgivningsbevis skall finnas, åvilar utgivare, ställföreträdare och ägare samt beträffande annan skrift författare och förläggare, allt enligt samma regler som för här tryckta skrifter. I stället för boktryckaren skall huvuddistributören svara, där sådan skall finnas för skriften, och eljest utspridaren av skriften. Vidare skall utspridaren bliva ansvarig, om å skrift, som skall ha huvuddistributör, saknas uppgift om denne eller sådan uppgift, utspridaren veterligt, är oriktig och det ej kan visas vem huvuddistributören är.

Ansvaret för skrift, som är tryckt utom riket på främmande språk och hit införes för spridning, skall med visst undantag i fråga om periodisk skrift åvila den som enligt allmän lag är ansvarig för innehållet i icke tryckt skrift med brottsligt innehåll. Är utom riket tryckt skrift avfattad till en del på svenska språket och till en del på utländskt språk, skall skriften anses såsom skrift, tryckt på svenska språket.

Den tryckfrihetskommittén enligt § 108 regeringsformen åvilande skyldigheten att på begäran av enskild yttra sig om skrifts åtalbarhet och det särskilda ansvaret för kommittén beträffande innehållet i sålunda granskad skrift skall upphävas.

Förslaget innehåller även vissa ändrade bestämmelser om boktryckerier. Tryckeri skall sålunda få anläggas å vilken plats som helst, och anmälningsplikt åligga även accidenstryckerier.

I förslaget har bibehållits det skydd för periodisk skrifts titel, som gällande lag stadgar. Därutöver tillerkännes departementschefen befogenhet att under vissa förutsättningar förklara utgivningsbevis ogiltigt. Titelskyddet skall icke ha obegränsad giltighet. Utgivningsbeviset skall nämligen kunna förklaras ogiltigt jämväl då en skrift ej utkommit under de senast förflutna

fem åren eller inom sex månader från det bevis första gången utfärdats för skriften.

Bland övriga nyheter i förslaget må nämnas att dagsböter och böter i gällande myntslag ha upptagits där i stället för nu gällande bötesbelopp i riksdaler och skillingar.

U t s k o t t e t. Det i propositionen framlagda förslaget till ändring i gällande ansvarighetsregler för tryckt skrift ansluter sig nära till ett sakkunnigförslag, som i sina huvuddrag tillstyrkts av hörda myndigheter och sammanslutningar.

Det framlagda grundlagsändringsförslaget, vid vars avfattande hänsyn även tagits till de hörda myndigheternas och sammanslutningarnas erinringar, finner utskottet väl ägnat att undanröja de olägenheter, som äro förbundna med den nuvarande ordningen.

I motionen I: 213 har anförts, att flera av de ämnen, som förevarande grundlagsändringsförslag berör, vore av beskaffenhet att kunna och böra regleras genom allmän lag. Utskottet anser de av motionärerna framförda synpunkterna i och för sig värda beaktande. Frågan om en utbrytning ur tryckfrihetsförordningen av däri ingående detaljbestämmelser synes emellertid utskottet lämpligen böra upptagas till prövning i ett större sammanhang.

I Kungl. Maj:ts förslag har utskottet i fråga om § 1 mom. 13 funnit en mindre formell ändring erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa

- 1) att riksdagen, med förklarande att förevarande proposition icke kunnat i oförändrat skick bifallas, i anledning av sagda proposition samt med avslag å motionen II: 279 såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande

A.

Förslag

till

ändring i vissa delar av tryckfrihetsförordningen.¹*(Gällande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

§ 1.

§ 1.

1:o. *Alla förut gällande lagar, stadganden och föreskrifter, i avseende på tryckfriheten eller bokhandeln, vare härmed upphävna, och, såsom en följd härav, även alla hittills givna särskilda förbud emot utgivandet av vissa böcker, skrifter och handlingar. Ej må någon i annan ordning eller i annat fall, än denna lag stadgar, kunna för tryckt skrifts innehåll tilltalas eller straffas.*

Under ordet skrift, som i denna lag nyttjas, skall förstås allt vad, genom tryck, under allmänhetens ögon lägges. Med periodisk skrift förstås en sådan, som i nummerföljd, eller på bestämda tider, utgives.

2:o. *Någon tryckningen föregående granskning av skrift, eller något förbud emot tryckning därav, skall ej äga rum. Ej skall någon skrift kunna, före dess utgivande, boktryckare, utgivare eller författare avfordras, ej heller något för tryckningen eller utgivningen hinderligt inseende över boktryckerier, eller författare och utgivare, vara tillåtet; läroverken dock deras förra rättighet förbehållen, att överse och gilla sådana avhandlingar, som skola på deras lärosalar offentligen försvaras.*

3:o. *Angående äganderätt till skrift gälle vad som stadgas i särskild lag,*

1:o. *Med iakttagande av vad i denna lag finnes stadgat skall det under villkor av helgd för andras rätt stå envar svensk medborgare fritt att i tryck utgiva skrifter.*

Ej må någon i annan ordning eller i annat fall än denna lag stadgar kunna för tryckt skrifts innehåll tilltalas eller straffas.

2:o. *I denna lag förstås med tryckt skrift sådan skrift, som genom tryck utgives, samt med periodisk skrift tidning eller tidsskrift, som enligt utgivningsplanen är avsedd att under bestämd titel utgivas med minst fyra å särskilda tider utkommande nummer eller häften årligen. Till periodisk skrift räknas även därtill hörande löpsedlar och bilagor.*

Skrift skall anses utgiven, då den blivit såld eller annorledes spridd eller utlämnad till salu eller till spridande på annat sätt.

3:o. *Någon tryckningen föregående granskning av skrift eller något*

¹ Med ett undantag i fråga om § 1 mom. 13 överensstämmer det i propositionen framlagda grundlagsändringsförslaget helt med nedan intagna förslag.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

stiftad i den ordning 87 § regeringsformen föreskriver.

Privilegier å skrifers utgivande må icke hädanefter meddelas; Konungen dock obetaget att sådana till allmänna inrättningsars understöd redan förlänta varje gång på högst tjuugu år förnya.

4:o. Utgivare av dagblad eller periodiska skrifter anmäla sig, jämte titeln och tryckningsorten, hos chefen för justitiedepartementet, med vilken i denna lag förstås chefen för det departement, vartill justitieärendena höra, för erhållande av bevis, att hinder enligt denna lag icke förekommer emot skriftens utgivande.

Bevis må ej utfärdas för annan än här i riket bosatt myndig svensk medborgare.

Chefen för justitiedepartementet må vägra att utfärda bevis, om den anmälda titeln förete sådan likhet med titeln å periodisk skrift, för vilken tidigare utfärdat bevis är gällande, att förväxling lätt kan ske.

5:o. Privilegier å boktryckeri skola ej erfordras, utan stånde var och en fritt att, utan hinder av någon särskild författning, äldre privilegier eller något boktryckerireglemente, samt utan att vara underkastad någon skråordning, anlägga sådana tryckerier, av vad beskaffenhet eller vidd honom tjänligt synes, uti stad eller inom ett avstånd därifrån av högst en halv mil eller uti köping eller, där Konungen finner, att sådant ombud, som i § 4 1:o sägs, kan å orten förordnas, uti municipalsamhälle.

förbud emot tryckning därav skall ej äga rum. Ej skall någon skrift kunna före dess utgivande avfordras författare, utgivare, förläggare eller boktryckare, ej heller något för utgivningen eller tryckningen hinderligt inseende över författare, utgivare, förläggare eller boktryckare vara tillåtet.

Vad nu är stadgat skall dock icke gälla i den mån annat följer av vad i 6 § sägs.

4:o. Privilegier å skrifers utgivande må icke meddelas; Konungen dock obetaget att sådana till allmänna inrättningsars understöd redan förlänta privilegier förnya, varje gång på högst tjuugu år.

5:o. Privilegier å boktryckeri skola ej erfordras, utan stånde var och en fritt att utan hinder av någon särskild författning, privilegier eller något boktryckerireglemente samt utan att vara underkastad någon skråordning inrätta boktryckerier, av vad beskaffenhet eller vidd honom tjänligt synes.

Den som inrättar boktryckeri åligger att sist fjorton dagar innan någon skrift därifrån utgives hos Konungens befallningshavande skriftligen anmäla, att och varest han boktryckeri an-

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Den nytt boktryckeri inrättar åligger att sist fjorton dagar innan någon skrift därifrån utgives hos Konungens befallningshavande i länet skriftligen tillkännagiva, att och varest han boktryckeri anlagt. Där boktryckeri ombyter ägare, åligger den nye ägaren att innan någon skrift utgives göra så beskaffad anmälan som nu sagt är. I båda fallen åligger det Konungens befallningshavande, sedan behörig anmälan hos honom blivit gjord, att genast eller med först omgående post därom underrätta chefen för justitiedepartementet, så ock polismyndigheten i den ort där tryckeriet är beläget. Anlægges eller övertages boktryckeri utan föreskriven anmälan, plikite boktryckaren etthundra riksdaler. Utgives från ett icke behörigen anmält tryckeri någon brottslig skrift, vare boktryckaren, jämte författaren, underkastad lika straff och ansvar för skriftens innehåll och skrivart.

6:o. Författare vare ej skyldig, att å tryckt skrift låta sitt namn utsättas. Evad han okänd vara vill eller ej, åligger honom att tillstålla boktryckaren en förseglad sedel, innehållande hans namn och hemvist, med påskrivet betyg om dessa uppgifters riktighet, av tvenne på orten väl kända, inom Sverige boende svenska medborgare, vilka åligger författarens ansvar, i händelse skriften inom laga tid åtalas skulle, och författarens namn och hemvist befunnes oriktigt uppgivna, eller i sedeln saknades, eller ock författaren, utan laga förfall, ifrån svaromålet utebleve. Röjer boktryckare författares namn och hemvist, då sådant honom ej av domaren lagligen ålagt är, böte tvåhundra

lagt samt vad slags tryck han där ämnar framställa. Där boktryckeri ombyter ägare, åligger den nye ägaren att innan någon skrift utgives göra så beskaffad anmälan som nu sagt är. I båda fallen åligger det Konungens befallningshavande, sedan behörig anmälan blivit gjord, att omedelbart därom insända underrättelse till chefen för justitiedepartementet — varmed i denna lag förstås chefen för det departement, vartill justitieärendena höra — så ock till polismyndigheten i den ort, där tryckeriet är beläget.

Underlåter boktryckare att fullgöra sålunda föreskriven anmälan, straffes med böter från och med femtio till och med trehundra kronor.

6:o. Det stånde var och en fritt att i bokhandel eller på annat sätt sälja eller eljest utsprida tryckt skrift, dock med iakttagande av vad i 4 § föreskrives.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

riksdaler och varde hans brott kungjort i allmänna tidningarna.

7:o. Den, vilken utgiver utländsk mans arbete, eller översättning därav, eller inländsk mans, som sitt namn ej angivit, äge enahanda rättigheter, plikter och ansvarighet, som författare, i alla de fall, där ej i denna lag annorlunda stadgat är. Utgivare av dagblad och periodiska skrifter vare alltid, i avseende på ansvaret, ansedde såsom författare, åliggande dem under lika förbindelse att tillse, det de villkor, som vid utgivandet därav i denna lag ytterligare stadgas, varda noga iakttaga.

8:o. Vid rättegångens början vare boktryckare skyldig att författarens namnsedel till domstolen ingiva. I annat fall stånde han författarens ansvar, så framt icke författaren sig hos domaren själmant tillkännagiver. Angår rättegången dagblad eller periodiska skrifter, blive utgivarens namn av chefen för justitiedepartementet, i följd av ovan föreskrivna anmälan, uppgivet. Domaren äger att genast, sedan namnsedeln blivit avlämnad, densamma öppna och den därigenom upptäckta rätta parten för domstolen inkalla.

Skulle, vid rättegångens slut, domaren pröva, att åklagaren i oträngt mål anställt rättegången, så att namnsedelns brytande därav blivit en följd, vare åklagaren förfallen till etthundra riksdalers böter.

Har boktryckare, utan författarens eller utgivarens tillstånd, dess namn en skrift åsatt, dömes till fängelse från och med två månader till och med ett år.

7:o. För periodisk skrift, som utgives inom riket, skall finnas en utgivare. Denne skall hava inseen-det över skriftens utgivning och äga sådan bestämmanderätt över dess innehåll, att intet i skriften får införas mot hans vilja. Utgivaren skall vara i riket bosatt, myndig svensk medborgare.

Ägare av periodisk skrift, som utgives inom riket, skall vara svensk medborgare eller svensk juridisk person.

8:o. Periodisk skrift må icke utgivas, innan chefen för justitiedepartementet meddelat bevis för utgivaren att hinder enligt denna lag icke möter för honom att utgiva skriften (utgivningsbevis). Ansökan om utgivningsbevis skall göras av utgivaren samt innehålla uppgift om skriftens titel och tryckningsort. Vid ansökningen skall fogas förklaring av ägaren, att sökanden utsetts till utgivare och att denne skall intaga den ställning och har de kvalifikationer, varom i 7 mom, första stycket sägs.

Om utgivaren avlider eller avgår från befattningen eller icke intager den ställning eller uppfyller de kvalifikationer, varom i 7 mom. första stycket sägs, skall ägaren föranstalta om att ny utgivare utses och att denne ingiver ansökan om utgivningsbevis. Sådan ansökan bör ingivas, innan nytt nummer eller häfte utkommer av skriften eller snarast möjligt därefter. Intill dess nytt utgivningsbevis utfärdats, skall ägaren tillfälligt anses såsom utgivare av skriften. Vid

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ansökan om nytt utgivningsbevis bör, där så kan ske, fogas förklaring av den som erhållit utgivningsbevis för skriften, att han fått del av ansökningsningen.

Där periodisk skrift, för vilken utgivningsbevis finnes utfärdat, övergår till ny ägare, skall denne inom fjorton dagar göra skriftlig anmälan där om hos chefen för justitiedepartementet.

9:o. Utsätter någon å skrift be-
drägligt titelblad eller orätt författa-
re- eller utgivarenamn, dömes till
straffarbete från och med sex må-
nader till och med två år. Diktat
namn, varmed ingen verklig person
utmärkes, vare ej förbudet att på ti-
telbladet utsätta, då auktors rätta
namnsedel lämnad är.

9:o. Där antagas kan, att den som
erhållit utgivningsbevis för periodisk
skrift på grund av sjukdom eller an-
nan tillfällig omständighet oavbrutet
under minst två månader ej kommer
att utöva befattningen såsom utgiva-
re, skall han snarast möjligt överläm-
na befattningen till ställföreträdare,
intill dess hindret upphört. Samma
lag vare där utgivaren skall undergå
frihetsstraff i minst en månad. I frå-
ga om ställning och kvalifikationer
skall för ställföreträdare gälla vad i
7 mom. första stycket stadgas beträf-
fande utgivare.

Innan utgivaren överlämnar sin be-
fattning till ställföreträdare, skall han
därom göra anmälan hos chefen för
justitiedepartementet. Vid anmälan
skall fogas förklaring dels av ägaren,
att ställföreträdaren skall intaga den
ställning och har de kvalifikationer,
varom i 7 mom. första stycket sägs,
dels ock av ställföreträdaren, att han
är villig åtaga sig uppdraget. I an-
mälan skall uppgivas den tid ställföre-
trädaren skall vara utgivare. Sker
ändring häri, skall särskild anmälan
härom göras av utgivaren på sätt nyss
sagts. Inträffar i fråga om ställföre-
trädare fall, varom i 8 mom. andra
stycket om utgivare sägs, skall ny

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ställföreträdare anmälas, innan nytt nummer eller häfte utkommer av skriften eller snarast möjligt därefter.

Vad i denna lag stadgas om den som erhållit utgivningsbevis för skriften skall, då ställföreträdare anmäls, i stället gälla denne, där ej annorlunda föreskrives.

10:o. Å varje skrift varde boktryckarens namn, tryckningsorten och årtalet utsatta. Uraktlåter boktryckare sådant, vare förfallen till böter från och med femtio till och med femhundra riksdaler eller fängelse i högst sex månader. Utsätter någon å tryckt skrift falskt boktryckarenamn eller orätt tryckningsort, skall han därutöver dömas till straffarbete från och med två månader till och med ett år. Vad här om namns och ords utsättande förordnas, gälla dock ej för notifikationer och sorgbrev, formulärer, betingningssedlar med mera av dylik beskaffenhet.

10:o. Chefen för justitiedepartementet må vägra utfärda utgivningsbevis, om skriftens titel företer sådan likhet med titeln på skrift, för vilken utgivningsbevis tidigare utfärdats, att förväxling lätt kan ske.

Där den, som erhållit utgivningsbevis för periodisk skrift, icke är i riket bosatt, myndig svensk medborgare,

eller skrift, för vilken utgivningsbevis utfärdats, icke utkommit under de senast förflutna fem åren,

eller sex månader förflutit, efter det utgivningsbevis för en skrift första gången utfärdats, utan att skriften utkommit,

eller före utgången av sistnämnda tid visas att utgivningsbeviset på grund av stadgandet i första stycket icke bort utfärdas,

eller titeln å en skrift typografiskt sett företer sådan likhet med titeln på tidigare utgiven skrift, för vilken utgivningsbevis utfärdats, att förväxling lätt kan ske,

må chefen för justitiedepartementet, efter det skriftens ägare och utgivare, där så kan ske, erhållit tillfälle att yttra sig, förklara utgivningsbeviset ogiltigt.

11:o. Av allt vad som tryckes vare boktryckaren pliktig att, utom det exemplar varom i 4 § 2 mom. stadgas, från upplagan avtaga och utan betalning avlämna till kungl. biblio-

11:o. Utgives periodisk skrift utan att utgivningsbevis finnes eller utan att ägaren av skriften är berättigad att vara ägare av periodisk skrift, straffes ägaren med dagsböter. Har

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

teket samt till vardera av rikets universiteter ett fullständigt och felfritt exemplar, jämte därtill hörande plancher, vilket avlämnande verkställas sålunda, att vad under varje halvt kalenderår är utgivet skall vara levererat inom tre månader från halvårets utgång. Underlåter någon detta, vare förfallen till böter från och med tjugufem till och med femhundra riksdaler, och vare ändock pliktig att vid vite, högst ettusen riksdaler, inom ny förelagd tid behöriga exemplar avlämna.

12:o. Intet hinder vare för bokhandeln idkande, icke heller för utgivning till föryttrande av någon skrift, vare sig inländsk eller utländsk. Varje författare eller förläggare stånde fritt att en honom, i följd av sådan egenskap, tillhörig skrift antingen själv eller genom andra föryttra; och vare för en skrifts föryttrande inga andra hinder, än de, som i 4 § av denna lag föreskrivas. Föryttrar någon tryckt skrift, varå boktryckarens namn, tryckningsorten eller årtalet icke finnas utsatta, böte för varje gång femtio riksdaler och stånde därjämte, i händelse skriften åtalas, författareansvar, därest icke boktryc-

skriftens innehåll förklarats brottsligt, må straffet höjas till fängelse.

Såsom i första stycket sägs straffes jämväl ägare, som underlåter att, på sätt i 8 mom. andra stycket stadgas, föranstalta om ansökan om nytt utgivningsbevis eller i förklaring, varom i 8 mom. första stycket eller 9 mom. andra stycket förmåles, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift.

Kan ej visas vem ägaren är eller kan denne icke anträffas eller kan ansvar eljest icke ådömas honom för brott, som avses i första eller andra stycket, skall ansvaret härför åvila boktryckaren, om han när skriften trycktes ägde vetskap om det brottsliga förfarandet.

Underlåter ägare att fullgöra sådan anmälan, som i 8 mom. tredje stycket sägs, straffes med böter från och med femtio till och med trehundra kronor.

Till straff, varom i första stycket sägs, vare ock utgivare förfallen, om han underlåter att göra föreskriven anmälan om ställföreträdare.

12:o. Å varje här i riket tryckt skrift skall boktryckaren samt tryckningsorten och tryckningsåret angivas. Vad sålunda stadgas skall ej äga tillämpning å skrift, som är att hänföra till tillfällighetstryck. Med tillfällighetstryck förstås i denna lag adresskort, etiketter, blanketttryck, emballagetryck, visittkort, notifikationer ävensom därmed jämförliga tryckalster allt under förutsättning att de på grund av sitt innehåll kunna anses utesluta möjligheten av tryckfrihetsmissbruk.

Det åligger boktryckare att under ett år förvara ett exemplar av allt utav honom levererat tryck.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

karen eller författaren kan upptäckas.

Låter boktryckare tryckning av skrift för sin räkning helt eller delvis verkställas å annat boktryckeri här i riket, må, där han det begär och hela upplagan till honom avlämnas, uppgift om hans boktryckeri å skriften utsättas och vare han då i avseende å sådan skrift att anse såsom boktryckare.

Bryter boktryckare mot vad i första eller andra stycket sägs, straffes med dagsböter. Har skriftens innehåll förklarats brottsligt, må straffet höjas till fängelse i högst ett år.

Den som säljer eller annorledes sprider skrift, varå i första stycket stadgad uppgift om boktryckare, tryckningsort eller tryckningsår saknas eller, utspridaren veterligt, är oriktig, straffes med böter från och med femtio till och med trehundra kronor.

13:o. I överensstämmelse med här ovan för en allmän och lagbunden tryckfrihet lagda grunder skall det, under villkor av helgd för andras äganderätt och med iakttagande av vad eljest i denna lag finnes stadgat, stå var och en svensk medborgare fritt att genom tryck allmängöra skrifter av vad form, vidd eller beskaffenhet som helst och däri över allt vad som är eller kan bliva föremål för mänsklig kunskap sina tankar kungöra; skolande för varje ämne skrivarten av författarens eget val bero. Följaktligen skall ej något, som över i denna lag tillåtliga ämnen i tryck anmärkes, påminnes eller el-

13:o. Å varje nummer eller häfte av periodisk skrift, för vilken utgivningsbevis utfärdats, skall angivas namnet å den som erhållit utgivningsbeviset för skriften. Vad sålunda stadgas skall ej avse den som endast är anmäld såsom ställföreträdare för utgivare och ej heller äga tillämpning när ägaren enligt 8 mom. andra stycket tillfälligt skall anses såsom utgivare.¹ I sistnämnda fall skall å skriften ägaren angivas.

Uraktlåtes vad sålunda föreskrives, straffes utgivaren eller ägaren, när denne tillfälligt skall anses såsom utgivare, med böter från och med femtio till och med trehundra kronor.

¹ I propositionen har andra meningen i första stycket av § 1 mom. 13 följande lydelse:

Vad sålunda stadgas skall ej avse den som endast är anmäld såsom ställföreträdare för utgivare och ej heller äga tillämpning när utgivningsrätten enligt 8 mom. andra stycket tillfälligt innehaves av ägaren.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

jest gransknings- eller reflexionsvis i dagsljuset framlägges, kunna, under förevändning att innebära tadel eller klander, såsom straffbart anses, såvida skrivsättet icke såsom smädligt eller skändligt sig utmärker, om ansvar varför i denna lag stadgat är.

14:o. Vad i 7—9 och 11 mom. stadgas gälle ej beträffande utom riket tryckt periodisk skrift, som är huvudsakligen avsedd för spridning utom riket.

Är skrift tryckt utom riket på svenska språket och införes den hit för spridning, skall för skriften inom riket finnas en huvuddistributör. Detta skall dock ej gälla tillfällighetstryck, varom i 12 mom. första stycket sägs, samt ej heller vetenskaplig facklitteratur eller periodisk skrift, som sprides genom postverkets försorg.

Å skrift, som är tryckt utom riket på svenska språket och hit införes för spridning, skall, där skriften icke är att hänföra till tillfällighetstryck, angivas tryckningsorten ävensom huvuddistributören, om sådan skall finnas för skriften, jämte dennes boningsort. Den som säljer eller annorledes sprider sådan skrift, varå uppgift om tryckningsorten eller om huvuddistributören eller dennes boningsort saknas eller, utspridaren veterligt, är oriktig, straffes med böter från och med femtio till och med trehundra kronor.

15:o. Författare till skrift vare ej skyldig att låta sitt namn utsättas å skriften. Det vare ej förbjudet att å skrift såsom författare utsätta pseudonym.

Utsätter utgivare, förläggare eller

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

boktryckare å skrift mot författarens vilja hans namn eller pseudonym, som enligt vad allmänt är känt åsyftar författaren, straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år. Lag samma vare ock, om med utgivarens, förläggarens eller boktryckarens vetenskap å skriften såsom författare utsettes namnet å eller allmänt känd pseudonym för annan person än den verkliga författaren.

Utgivare, förläggare eller boktryckare, som eljest mot författarens vilja uppenbarar hans namn, oaktat anställt åtal rörande skriftens innehåll icke föranleder därtill, straffes med böter från och med femtio till och med trehundra kronor.

Brott, som här omförmäles, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsäganden anmält brottet till åtal.

16:o. Ansvaret för innehållet i icke periodisk skrift, som är tryckt inom riket, åvilar:

a) i första hand författaren, om han med sin vilja är såsom författare angiven å skriften med sitt verkliga namn eller med pseudonym som enligt vad allmänt är känt åsyftar författaren, eller i skriftlig förklaring erkänt sig vara författaren, eller om han själv frivilligt inför domstol senast vid huvudförhandlingen i mål rörande ansvar för skriftens innehåll anmäler, att han är författaren;

b) om författaren icke på sätt ovan sägs är angiven å skriften eller lämnat skriftlig förklaring eller anmäler sig, eller om den å skriften eller i förklaring angivne författaren icke kan anträffas eller om författaren eljest icke kan ådömas ansvar i anledning av skriftens utgivning, förläggaren;

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

c) om ej särskild förläggare finnes eller ej kan visas vem han är eller han icke kan anträffas eller ansvar eljest icke kan ådömas honom i anledning av skriftens utgivning, *b o k t r y c k a r e n*; samt

d) om å skriften saknas uppgift om boktryckaren eller uppgiften om boktryckare, utspridaren av skriften vederligt, är oriktig, och i sådana fall ej kan visas vem boktryckaren är, *u t s p r i d a r e n*.

17:o. Översätter någon utländsk mans skrift, eller utgiver någon annans skrift utan dennes medgivande eller skrift, vars författare avlidit, skall vad i denna lag sägs om författare i tillämpliga delar i stället gälla översättaren eller utgivaren. Samma skall ock gälla den som leder utgivningen av icke periodisk skrift, vilken innehåller bidrag av icke namngivna författare, i vad angår sådana bidrag.

18:o. Ansvar för innehållet i *p e r i o d i s k* skrift, som är tryckt inom riket, åvilar:

a) i första hand den som i egen-skap av utgivare har utgivningsbeviset för skriften, därest icke ägaren enligt 8 mom. andra stycket tillfälligt skall anses såsom utgivare;

b) om sådan utgivare icke finnes eller icke kan anträffas eller ansvar eljest icke kan ådömas honom i anledning av skriftens utgivning eller ägaren tillfälligt skall anses såsom utgivare, *ä g a r e n*;

c) om ej kan visas vem ägaren är eller denne icke kan anträffas eller ägaren eljest icke kan ådömas ansvar i anledning av skriftens utgivning, *b o k t r y c k a r e n*; samt

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

d) om å skriften saknas uppgift om boktryckaren eller uppgiften om boktryckare, utspridaren av skriften veterligt, är oriktig, och i sådana fall ej kan visas vem boktryckaren är, utspridaren.

19:o. Ansvaret för innehållet i skrift, som är tryckt utom riket på svenska språket och hit införes för spridning, åvilar beträffande sådan periodisk skrift, för vilken utgivningsbevis skall finnas, utgivaren och ägaren samt beträffande annan skrift författaren och förläggaren, på sätt i 16 och 18 mom. sägs. Det ansvar, som enligt nämnda moment åvilar boktryckaren, skall däremot för skrift, varom här är fråga, i stället åvila huvuddistributören, där sådan skall finnas för skriften, eller eljest utspridaren av skriften. Saknas å skrift, för vilken huvuddistributör skall finnas, uppgift därom eller är sådan uppgift, utspridaren av skriften veterligt, oriktig, och kan ej i sådana fall visas vem huvuddistributören är, åvilar ansvar utspridaren.

20:o. Den som förmår visa någon, som efter ty i 16, 18 och 19 mom. sägs före honom kan ådömas ansvaret för skriftens innehåll, vare från ansvar fri.

Vid bedömande av frågan om vem ansvar för skriftens innehåll bör åvila skall hänsyn icke tagas till förhållanden, som inträffat efter huvudförhandlingen i mål rörande sådant ansvar.

21:o. Ansvar för innehållet i skrift, vilken är tryckt utom riket på utländskt språk och hit införes för spridning, åvilar den som enligt allmän lag är ansvarig för innehållet i

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

icke tryckt skrift med brottsligt innehåll. I fråga om periodisk skrift, för vilken utgivningsbevis skall finnas, gälla dock i tillämpliga delar vad i 19 mom. sägs.

Den som med vetskap om skriftens innehåll utsprider skrift som här avses straffes såsom gärningsman. I övrigt skall om delaktighet gälla vad i allmän lag sägs.

Är utom riket tryckt skrift avfattad till en del på svenska språket och till en del på utländskt språk, skall skriften enligt denna lag anses såsom skrift, tryckt på svenska språket.

22:o. Har periodisk skrift, för vilken utgivningsbevis utfärdats, icke under de senast förflutna två åren utgivits med minst fyra å särskilda tider utkommande nummer eller häften om året, skall skriften anses såsom icke periodisk skrift, dock att beträffande utgivningsbevis skall gälla vad i 10 mom. stadgats.

23:o. Saknar författare tillgång till gäldande av skadestånd eller rättegångskostnad, som författaren i följd av innehållet i icke periodisk skrift ålagts att gälda, svare förläggaren för vad i sådant hänseende skäligen bort utgå. Motsvarande ansvar åvilar ägaren av periodisk skrift i fråga om skadestånd eller rättegångskostnad, som utgivaren ålagts att gälda.

24:o. Vad i denna lag sägs om utspidare skall icke äga tillämpning å postverket.

25:o. Av allt tryck som levererats från boktryckeri inom riket vare boktryckaren pliktig att, utom det exemplar varom i 4 § 2 mom. stadgas, från upplagan avtaga och utan betalning avlämna till kungl. biblioteket

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

samt till vardera av rikets universitet ett fullständigt och felfritt exemplar jämte därtill hörande text- och bildbilagor. Avlämnandet skall för varje halvt kalenderår ske inom tre månader från halvårets utgång. Vad nu stadgats skall dock ej gälla sådant tillfällighetstryck, varom i 12 mom. första stycket sägs.

Underlåter boktryckare att fullgöra vad honom sålunda åligger, straffes med böter från och med tjugufem till och med trehundra kronor och vare ändock pliktig att vid vite inom förelagd tid behöriga exemplar avlämna.

§ 2.

7:o. Vad i denna paragraf stadgas om allmänna handlingar har ej avseende å exemplar av tryckt skrift som avlämnats enligt 1 § 11 mom. eller 4 § 2 mom.

Nämnda stadganden — — — allmän vård.

10:o. Bryter någon mot föreskrifterna i denna paragraf, straffes, där gärningen är att anse som brott i ämbete eller tjänst eller eljest är i allmän eller särskild lag belagd med straff, enligt vad i sådan lag är stadgat. I andra fall vare straffet *böter från och med fem till och med ettusen riksdaler*; dock att, där handlingens utlämnande från myndighet kan förskylla fängelse enligt den i 2 mom. omförmälda lag, även dess utgivande i tryck må beläggas med dylikt straff.

Skrift, som — — — kunna konfiskeras.

§ 2.

7:o. Vad i denna paragraf stadgas om allmänna handlingar har ej avseende å exemplar av tryckt skrift, som avlämnats enligt 1 § 25 mom. eller 4 § 2 mom.

Nämnda stadganden — — — allmän vård.

10:o. Bryter någon mot föreskrifterna i denna paragraf, straffes, där gärningen är att anse som brott i ämbete eller tjänst eller eljest är i allmän eller särskild lag belagd med straff, enligt vad i sådan lag är stadgat. I andra fall vare straffet *dagsböter*; dock att, där handlingens utlämnande från myndighet kan förskylla fängelse enligt den i 2 mom. omförmälda lag, även dess utgivande i tryck må beläggas med dylikt straff.

Skrift, som — — — kunna konfiskeras.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 3.

§ 3.

2:o. Förnekelse av en Gud och ett liv efter detta, eller av den rena evangeliska läran; förbrytaren skall straffas med böter från och med trettiotre riksdaler sexton skillingar till och med trehundra trettiotre riksdaler sexton skillingar, eller fängelse från och med två månader till och med ett år, och skriften konfiskeras.

[2:o.]¹

8:o. Smädliga uttryck — — — allmän lag.

8:o. Smädliga uttryck — — — allmän lag.

Falska rykten eller lögnaktiga uttalanden, ägnade att framkalla fara för den allmänna ordningen eller att väcka förakt för offentlig myndighet eller annat organ som äger besluta i offentliga angelägenheter; brottet skall straffas med fängelse från och med en månad till och med två år eller med böter från och med trettiotre riksdaler sexton skillingar till och med ettusen riksdaler, och skriften konfiskeras.

Falska rykten eller lögnaktiga uttalanden, ägnade att framkalla fara för den allmänna ordningen eller att väcka förakt för offentlig myndighet eller annat organ som äger besluta i offentliga angelägenheter; brottet skall straffas efter allmän lag, och skriften konfiskeras.

12:o. Lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande och förledande i andra fall än ovan i denna paragraf är sagt; brottet umgälles med böter från och med trettiotre riksdaler sexton skillingar till och med ettusen riksdaler, och skriften konfiskeras; skolande med böter till enahanda belopp beläggas inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag, som ej tillåtet är, ävensom i utländskt lotteri.

12:o. Lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande och förledande i andra fall än ovan i denna paragraf är sagt; brottet umgälles med dagsböter, och skriften konfiskeras; skolande med dagsböter beläggas inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag, som ej tillåtet är, ävensom i utländskt lotteri.

¹ Detta moment utgår.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 4.

2:o. I samma stund, ej senare än en skrift till försäljning eller till spridande, på vad annat sätt som helst, utgives, skall ett exemplar avlämnas i Stockholm till chefen för justitiedepartementet och i varje annan ort till hans förordnade ombud. Boktryckare, som denna föreskrift uraktlåter, vare förfallen till böter från och med femtio till och med femhundra riksdaler eller fängelse i högst sex månader; och om han, utan att vara försedd med chefens för justitiedepartementet bevis om gjord anmälan av ett dagblad eller periodisk skrift, desamma trycker, böte etthundra riksdaler, och skriftens utgivande inställes, intill dess utgivaren iakttagit vad ovanföre därom stadgat är.

4:o. Finnes genom — — — nedan stadgas.

Innan stämning uttagits eller ansökan jämlikt 5 § 11 mom. skett, må, där brottet hör under allmänt åtal, kvarstad förordnas av chefen för justitiedepartementet, så ock i landsorten av hans ombud i den ort där skriften blivit tryckt. Saknas å skrif-

§ 4.

2:o. I samma stund, ej senare än en skrift börjat levereras från boktryckeri här i riket, skall boktryckaren för granskning avlämna ett exemplar därav, i Stockholm till chefen för justitiedepartementet och i annan ort till hans för orten förordnade ombud. Vad nu sagts skall icke gälla skrift som är att hänföra till tillfällighetstryck, varom i 1 § 12 mom. första stycket sägs, eller som endast innehåller meddelanden från offentlig myndighet.

Av skrift, som är tryckt utom riket på svenska språket och hit införes för spridning, skall, om huvuddistributör skall finnas för skriften, denne i samma stund, ej senare än skriften börjat spridas inom riket, avlämna ett exemplar av skriften på sätt i första stycket sägs.

Chefen för justitiedepartementet äger, där så finnes kunna ske, medgiva att avlämnandet av tryck må äga rum först viss tid efter början av leveransen eller spridningen.

Underlåter någon att fullgöra vad honom enligt detta moment åligger, straffes med dagsböter eller, där omständigheterna äro försvårande, med fängelse i högst sex månader.

4:o. Finnes genom — — — nedan stadgas.

Innan stämning uttagits eller ansökan jämlikt 5 § 11 mom. skett, må, där brottet hör under allmänt åtal, kvarstad förordnas av chefen för justitiedepartementet, så ock utom Stockholm av hans ombud för tryckningsorten. Beträffande sådan utom

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ten uppgift om tryckningsort eller finnes uppgiften därom oriktig eller är skriften tryckt utomlands på svenska språket, må såsom tryckningsort anses ort där skriften anträffas.

Förordnande som — — — i tryckningsorten.

Har ombud — — — än tryckningsorten.

Har förordnande — — — försäljning obehindrad.

Sedan i — — — föras särskilt.

6:o. Sedan sex månader förflutit efter det en skrift till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud enligt 2 mom. inkommit, varöver ämbetsbetyg genast avgivas bör, må ej av allmän åklagare åtal därå äga rum. Enskild man njute, enligt allmän lag, till godo sin talan uti mål rörande skrifter genom vilkas tryckning han är personligen förolämpad.

7:o. Utgivare av dagblad och periodiska skrifter, vilka, såsom i 1 § 7 mom. stadgat är, ensamma äro underkastade författareansvar, vare framför andra erinrade om ett rätt bruk av

riket på svenska språket tryckt skrift, å vilken huvuddistributören finnes angiven, vare såsom tryckningsort enligt detta moment ansedd huvuddistributörens boningsort.

Saknas å skriften uppgift om tryckningsorten eller finnes uppgiften därom oriktig eller är fråga om annan utom riket tryckt skrift än nyss sagts, må såsom tryckningsort anses ort där skriften anträffas.

Förordnande som — — — i tryckningsorten.

Har ombud — — — än tryckningsorten.

Har förordnande — — — försäljning obehindrad.

Sedan i — — — föras särskilt.

6:o. Sedan sex månader förflutit efter det en skrift till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud enligt 2 mom. inkommit, varom intygenast bör avgivas, må ej av allmän åklagare åtal därå äga rum. Vad nu är sagt utgör dock ej hinder för åklagare att, sedan åtal blivit inom nämnda tid anställt mot någon av dem, vilka enligt vad i 1 § stadgas ansvaret för skriftens innehåll kan komma att åvila, efter utgången av nämnda tid i målet instämma annan, som i hans ställe kan vara för innehållet ansvarig.

I övrigt gälle beträffande tid för anställande av åtal vad i allmän lag stadgas.

[7:o.]¹

¹ Detta moment utgår.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

tryckfriheten, och umgälles utgivarens förbrytelse, genom sådant blad, dubbelt i alla de fall, där med penningar pliktas.

8:o. Kvarstad eller konfiskation gälle ej för större del av en skrift, än det eller de blad, häften eller tomer, varå åtal göres.

9:o. Den som, medan förordnande om kvarstad å tryckt skrift är gällande, med vetskap om förordnandet utsprider eller låter utsprida skriften, straffes med böter från och med trettio riksdaler sexton skillingar till och med trehundra trettio riksdaler sexton skillingar eller med fängelse från och med en månad till och med ett år. Samma lag vare, där någon med vetskap om att tryckt skrift förklarats konfiskerad utsprider eller låter utsprida skriften.

Vad nu — — — denna §.

Rubbning av — — — allmän lag.

10:o. I avseende på försäljning och utspridande av utifrån inkomna skrifter på svenska språket äge chefen för justitiedepartementet lika rättigheter och åligganden, som i avseende på inom riket tryckta; och vare föryttrare av sådana skrifter underkastad samma skyldighet och ansvar, som i 2 mom. denna § för boktryckare stadgade äro.

11:o. Finner chefen för justitiedepartementet, att utrikes ifrån inkommen, på främmande språk författad, skrift innehåller något stridande emot 3 §:s 4, 5, 7, 9 10 och 13

8:o. Kvarstad eller konfiskation gälle endast band, del, nummer eller häfte, vari det som brottsligt ansedd förekommer.

Konfiskation av tryckt skrift innebär, att alla till spridning avsedda exemplar av skriften skola förstöras samt att med formar, stenar, stereotyper, plåtar och andra dylika, uteslutande för tryckning av skriften användbara materialier skall så förfaras, att missbruk därmed ej kan ske.

9:o. Den som, medan förordnande om kvarstad å tryckt skrift är gällande, med vetskap om förordnandet utsprider eller låter utsprida skriften, straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år. Samma lag vare, där någon, med vetskap om att tryckt skrift förklarats konfiskerad, utsprider eller låter utsprida skriften.

Vad nu — — — denna §.

Rubbning av — — — allmän lag.

[10:o.]¹

11:o. Har chefen för justitiedepartementet meddelat eller fastställt förordnande om kvarstad å utom riket på utländskt språk tryckt skrift, som innehåller något stridande mot

¹ Detta moment utgår.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

mom. åligge honom, att, efter tills vidare därå lagd kvarstad, i underdånighet inhämta Kungl. Maj:ts befallning, huruvida skriften bör till för yttrande frigivas, eller under vidare kvarstad förbliva. Till den ändan åligge var och en, som bokhandel idkar, att till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud inlämna förteckning på inkomna utländska skrifter. Skulle å någon sådan kvarstad läggas, inhämta chefen för justitiedepartementet i underdånighet Kungl. Maj:ts nådiga befallning, huruvida skriften bör till för yttrande frigivas, eller under vidare kvarstad till återutförande förbliva, då det på Konungens nådiga prövning må ankomma, om och till vad belopp bokhandlaren må njuta ersättning av statsmedlen.

14:o. Den som, medan sådant förordnande om indragning av skrift, varom nu sagts, är gällande, med vetskap om förordnandet utsprider eller låter utsprida skriften vid trupp eller å flottans fartyg, straffes, där han lyder under strafflagen för krigsmakten, efter nämnda lag, men eljest med böter från och med trettio tre riksdaler sexton skillingar till och med trehundra trettio tre riksdaler sexton skillingar eller fängelse från och med en månad till och med ett år.

§ 5.

2:o. Åtal för förbrytelse mot 1 § 8 mom. tredje stycket, 9, 10 eller 11 mom. upptages vid domstolen i den ort där tryckeriet är beläget. Vid åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon som

3 § 4, 5, 7, 9, 10 eller 13 mom., men finnes ej böra anställas åtal för skriftens innehåll eller göras ansökan jämlikt 5 § 11 mom., skall han inhämta Kungl. Maj:ts nådiga befallning, huruvida kvarstaden skall hävas eller om skriften skall inom viss tid vara ur riket utförd vid äventyr av konfiskering.

14:o. Den som, medan sådant förordnande om indragning av skrift, varom nu sagts, är gällande, med vetskap om förordnandet utsprider eller låter utsprida skriften vid trupp eller å flottans fartyg, straffes, där han lyder under strafflagen för krigsmakten, efter nämnda lag, men eljest med dagsböter eller fängelse i högst ett år.

§ 5.

2:o. Åtal för förbrytelse mot 1 § 25 mom. upptages vid domstolen i den ort, där boktryckeriet är beläget. Vid åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon som lyder under strafflagen för krigs-

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

lyder under *kriminallag* för krigsmakten skall tillämpas vad om laga domstol i mål rörande åtal jämlikt sådan lag må vara föreskrivet.

makten skall tillämpas vad om laga domstol i mål rörande åtal jämlikt nämnda lag må vara föreskrivet.

14:o. Skulle den oförmodade händelsen inträffa, att tryckfrihetskommittén, med anledning av 108 § regeringsformen, varder till ansvar ställd, upptages och avgöres målet av Svea hovrätt, uppå åkåran av advokatfiskalen därstädes. Domen varder genast efter avkunnandet, med alla därtill hörande protokoll och handlingar, på publik bekostnad, genom trycket, befordrad till allmänhetens kunskap. Kommer saken till Konungens högsta domstol, förhålles på enahanda sätt. Den man, som av Riksens Ständer blivit tillförordnad att justitieombudsmannen i ämbetet efterträda, vare vid sådant tillfälle pliktig, att hans ämbetes skyldigheter utöva, föranstalta om tryckningen av rättegångshandlingarna samt bivista överläggningarna uti målet hos högsta domstolen.

[14:o.]¹

15:o. Alla mål — — — sig ådragit.

15:o. Alla mål — — — sig ådragit.

Böter, som i denna lag utsatta äro, så ock vite vartill någon jämlikt 1 § 11 mom. fälles, förvandlas efter allmän lag.

Övergångsstadgande.

Övergångsstadgande.

Äldre lags bestämmelser i 1 § 11 mom. samt i 4 § 3—6 mom. och 5 § skola tillämpas till och med den 30 juni det år, då den år 1936 som vilande antagna ändrade lydelsen av 1, 4 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen slutligen antages.

Äldre lags bestämmelser må, enligt Konungens förordnande, tillämpas under högst tre månader från den dag Konungen, på sätt i 81 § regeringsformen föreskrives, låtit i riksdagen uppläsa öppet brev, att kungörelse utfärdats om den ändrade lydelsen i vissa delar av tryckfrihetsförordningen.

¹ Detta moment utgår.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Har förordnande om kvarstad blivit meddelat före den 1 juli förstnämnda år, skall beträffande den kvarstad tillämpas vad i äldre lag stadgas. De mål, vilka röra ämne varom bestämmelse givits i tryckfrihetsförordningen och vilka sistnämnda dag äro vid domstol anhängiga, skola i allt vad till rättegången hörer behandlas enligt äldre lag.

Jurymanalista varom i 5 § 5 mom. sägs skall första gången upprättas i juni månad nyssnämnda år och avse tiden till och med utgången av samma år samt de därpå följande två kalenderåren.

Konungen äger i anslutning till sådant förordnande meddela närmare föreskrifter om den tid, inom vilken anmälan av boktryckeri och ansökan om utgivningsbevis första gången skall göras enligt de nya bestämmelserna. Där ansökan om utgivningsbevis göres av annan än den som innehar enligt 1 § 4 mom. äldre lag utfärdat hinderlöshetsbevis för periodisk skrift, bör vid ansökningen fogas förklaring av den sistnämnde, att han icke har någon erinran mot att utgivningsbevis utfärdas för sökanden. Har hinderlöshetsbevis enligt äldre lag utfärdats för periodisk skrift och begäres utgivningsbevis för skrift med titel som företer sådan likhet med titeln på förstnämnda skrift, att förväxling lätt kan ske, må, där ej särskilda skäl till annat föranleda, hinderlöshetsbeviset under ett år från den dag de nya bestämmelserna träda i tillämpning utgöra hinder för utfärdandet av utgivningsbevis.

Äldre lags bestämmelser om vem som är för tryckt skrifts innehåll ansvarig och om den ordning, vari ansvarigheten må fastställas, skola jämväl efter det de nya bestämmelserna blivit gällande tillämpas i fråga om skrift, som dessförinnan utgivits.

Vad om skrift, som tryckts utom riket, i övrigt stadgas skall ej gälla skrift som införts hit, innan de nya bestämmelserna trätt i tillämpning.

B.

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 108 regeringsformen.

*(Gällande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

§ 108.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt i riksdagsordningen sägs, förordna sex för kunskaper och lärdom kända personer att jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa kommitterade, *av vilka två, utom justitieombudsmannen, skola vara lagfarne, äge sådan befattning, att, i händelse någon författare, eller boktryckare, innan tryckningen, själv överlämnar dem en skrift och begär deras yttrande, huruvida åtal därå, efter tryckfrihetslagen, kan äga rum, skola justitieombudsmannen och minst trenne kommitterade, varav en lagfaren, ett sådant yttrande skriftligen avgiva. Förklara de däruti, att skriften må tryckas, vare då både författare och boktryckare från allt ansvar frie, och ligge det å kommitterade.*

§ 108.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt i riksdagsordningen sägs, förordna sex för kunskaper och lärdom kända personer att jämte justitieombudsmanen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. *Av dessa kommitterade skola två, utom justitieombudsmannen, vara lagfarna. Tryckfrihetskommittén må icke fatta beslut utan att, jämte justitieombudsmannen, minst tre kommitterade deltaga i beslutet.*

---

2) att motionen I: 213 måtte anses besvarad genom vad utskottet ovan under A hemställt.

Stockholm den 6 juni 1940.

På konstitutionsutskottets vägnar:

GUSTAF ADOLF BJÖRKMAN.

Närvarande: Herrar Hallén*, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Per Andersson, Herlitz, Thulin, Nils Andersson*, Anders Andersson*, Näslund, Härdin, Lindskog*, Fast*, Andersson i Ovanmyra*, Vougt, Mosesson*, Arnemark, Nordström i Torsby, Nilsson i Göteborg* och Wolgast.

---

* Ej närvarande vid justeringen.